

spodobno življenje in svobodo. To nam tako smo prepričani.

Jednaki občutki britke žalosti in veselega upanja navdajajo nas tudi, kadar zmislimo našo duhovno mater — na sveto katoliško Cerkvo. Ona, ki nadaljuje delo in poslanstvo Sina božjega, največja dobrotnica človeškega rodu, najpotrebniša naprava za večno zveličanje ljudi, trpi preganjanje ne samo od strani nevernih paganov na Kitajskem in Japonskem, ampak celo od omikanih Evropeev, krivovercev in od lastnih nevernih katoliških otrok. To je žalostno! Vendar sv. Cerkva vse to prenaša in trpi po zgledu svojega Gospoda in z božjo pomočjo zmaga. Vkljub vsem oviram napreduje katoliška vera na celcm svetu, vedno novih udov, prijateljev in zagovornikov dobiva povsod sv. Cerkve. To nas veseli, to nas tolaži in z svetim pogumom navdaja vojskovati se in potegovati povsod za resnico in pravico, za čast božjo in za častni in večni blagor ljudi. Kristijan, ki v Boga zaupa, zamore napadan a ne premagan biti; dobro vé, da ni nikder brez Boga, brez pomoči, brez tolažbe in podpore božje. Dakle ne plašimo se v novem letu, upajmo od Boga vse dobro!

Cerkvene zadeve.

Sv. Oče Pij IX. bodo letos 3. junija obhajali 50letnico svojega posvečevanja za škofa; bodo tedaj ne samo zlatomešnik, ampak tudi zlatoškof.

40urno moljenje presvetega Rešnjega Telesa se je božične praznike opravljalo v franciškanski cerkvi v Mariboru. Od 5. ure zgodaj do 7. zvečer so brezštevilni verniki v cerkvi molili in prepevali; pred altarjem, kder je bil Bog pod skrivnostno podobo navzoč, je vedno klečal jeden č. oo. franciškanov, nekoliko za njim pa belo oblečene device. Vsaki den se je pridgalo 2krat nemški in 3krat slovenski. Razun 3 franciškanov so pridgali č. gg. kanonika Kosar in Modrinjak, podravnatelj Kovačič in špiritual Ogradi. Konečni govor so nemški imeli milostljivi knezoškof sami!

Otrok samomorivec. Nek 10leten fantič je v Gradeu šel iz šole in sošolcem pravil, da se bo sam umoril. Šegavci so se mu smejali; to je fantiča še bolj razdražilo; začne bežati proti mlinski strugi, skoči v vodo in takoj zgine v valovih. Bržčas je dečkov oče premalo rabil leskovo mast, kajti ta bi mu gotovo bila pomagala k večjemu veselju do življenja!

Bolenišnici za bolene duhovnike, katera se pripravlja v Meranu na Tirolskem so svitli cesar poslali 500 fl. in dovolili, da sme cesarjevič nadvojvoda Rudolf sprejeti pokroviteljstvo blage ove naprave. Tudi naš milostljivi knezoškof so bolenišnici darovali 100 fl.

Menihi in nune v državnem zboru pri večini liberalnih poslancev nimajo veliko prijateljev pač pa nasprotnikov, ki jim plačo jemljejo, katero so

jim avstrijski prejšnji in tudi sedanji svitli cesar iz državne blagajnice dovolili. Tako je cesar Franc I. l. 1826 dovolil č. oo. Lignorijanom v Mauternu na G. Štajerskem 2556 fl., karmelitarcam v Pragi l. 1797 in pozneje večkrat 3255 fl., potem sedanji cesar l. 1857. misijonarjem na sv. gori pri Pržibramu na Českem 1260 fl. Vse te doneske so poslanci zbrisali, minister Stremajer pa je dodjal čuden nasvet, naj redovniki vse dohodke tako zgubivši pri sodnji tožijo, če jim ni prav. Za božjo voljo, koga naj tožijo, kde in s čim? Pri liberalcih ne drži nič — še vladarjeva pisma in zaukazi ne!

Krščanska ljubezen in poštenost pri nekaterih advokatih je res čudno velika in posebna. Na Dunaju je nek advokat zaračunal 10 % ali 1000 fl. za to, da je nekomu pomagal do posojila 10.000 fl. Dunajska zbornica advokatov reč sedaj preiskuje, ker njej je nekdo advokata ovadil ali zatožil. V Mariboru se govori o nekem advokatu, da je sprejel tožbo zarad dolžnih 5 fl. dolg res iztirjal ter si za svoj trud zaračunal nič več kakor — 60 fl. Dolžnik pa je bil prisiljen posestvice prodati!

Gospodarske stvari.

Popis slabega hleva ali štale.

Pogosto hvala in priporočba dobrega hleva menje zda, kakor pa graja in odsvetovanje slabega hleva za konje, krave, prešice itd. Vsak človek, ki ima količkaj pojma o pametni živinoreji, se bo prestrašil. Da pa na tak zgled slabega hleva naletimo, nam ni treba iti med kake hribovce, ne tega ni potreba; najdeš ga celo lahko in pogosto tudi pri marsikaterih „štimanih“ kmetih, ponosnih tržanih in mestjanih ali „purgarjih“. Pred vsem ti je treba močne gorjače ali palice, zakaj? No, zato, da se na njo opreš in gnojnico srečno preskočiš. Sedaj smo pred dvermi hleva; dveri se nam odprejo, ali Bog pomaga, vunkaj iz hleva nam v lice in nos puhne nestrpljivi duh salmijaka, gnjileca, amonijaka tako, da je človek koj objokan v očesih. Ako sedaj namisliš črez prag stopiti, storiš najboljšo, če si brz hlače do kolena podvihaš, sicer si jih grdo onesnažiš. Prvi pogled na živino ti kaže, da je vsa črna. Hlapec ali dekla ti morebiti še razlaga ter pravi: ta krava je belka, ona tam v kotu sivka, ta pred nama stoječa je pšenične barve itd., ali vere ti manjka, ti bi na svojo dobro vest prisegel, da je vsa živina črna. Vsa je črna pobarvana od same nesnage, gnojnice, in živinskega blata. Oko se ozira po čedniku (štriglu), ali zastonj ga išeš, ko bi si tudi očali na nos nataknil. Kde pa je metla! Miši in podgané so jo že davno zasekale in si iz nje gnezda naredile. Kaj pa na stropu vidiš? Toliko pajčevine, da bi lahko celo tele obviselo, a ne samo pajek. Takošen je zgled slabega hleva. Človek, kateri še kaj zdravih misli o živinoreji zmore, je

prisiljen čudite se, kako da živina v takih brlogih ne zgnjuje, ne zboli in pogine? Čuditi se mora, kako si gospodar tukaj še kaj dobička od živino-reje obeta in kako to, da se nič Boga ne boji, ker z nedolžno živino grje in huje ravna, kakor pa berič v kajbah z največjimi hudodelniki, tolovaji in morivci.

Živali, kojim je dopuščeno, da v naravni prostosti živijo, so večjidel sploh vesele, zdrave in snažne. Le poglejmo ptička, kako veselo po zraku leta ali iz vejice na vejico preskakljava in samega veselja glasno prepeva in žvrgoli, njegovo perje je večjidel in sploh svetlo in snažno; plahi zajček, hitra srna, brzi jelen, nježne podlastke . . . vse te živali so vesele, zdrave in snažne, dokler v prostosti živé. Toda briž, ko jih človek vjame in zapre, se to močno spremeni; postanejo žalostne in klaverne, perje ali dlaka je razkozmana in umazana, treba jih je krmiti in snažiti, ako hočemo da se sužnosti privadijo. Jednaka je pri našej domačej živini. Divji konj, bivol, divje koze, gosi itd. uživajo naravno prostost, serkajo svobodno čisti zrak in pijejo snažno vodo, se sprehajajo prosto po svetu in zato so tudi te stvari večjidel sploh živahne, zdrave in snažne. Ali sedaj, ko je človek mnogo plemen izmed njih obrnil v svojo posebno korist, jim vzel naravno protost, jih ukrotil in udomačil, je tudi dolžan, da jim to stori in pri-skrbi, česar si same storiti in priskrbeti ne morejo; dolžan jim je, dati potrebno hrano, primerno stanovanje in — snago. Ako jim človek vse to daje, potem rade pozabijo in pogrešajo naravno svobodo, se močno plodijo, veselo rastejo in gospodarju čedalje več dobička donajajo. Kedar pa človek tega neče storiti, ampak živino k jaslím priklenjeno pusti stradati, v smradu in blatu životariti, potem on ni samo grozoviten trinog in živinsk tlačitelj in strahonja, ampak še pravi bedak, ki sam sebi škodo dela. Kajti živina mu hira, medli in pogosto poginjavlje. Zraven neprimerne krme ali piče, je nezdravo stanovanje pri živalih najpogostiši uzrok raznim, zlasti kužnim boleznim, ki gospodarjem donajajo neizmerno veliko strahu, žalosti in škode. Dakle proč z slabimi hlevi!

France Voh, živinozdravnik.

Najboljši kolobar ali menjava setve za pridelovanje krme ali klaje.

M. V krajih posebno med gorami, kjer je dobra zemlja in za deteljo sposobna in tam, kjer se mleko lahko in po visoki ceni speča, se od mnogih strani sledeča vrstitev sejanja žita in krme nasvetuje, posebno če so krajevne in podnebne razmere za pridelovanje stročjih sadežev pripravne 1. Krmina z mes. V pognojeni zemlji se po-mešano seje $\frac{3}{10}$ graba, $\frac{2}{10}$ grahorice, $\frac{1}{10}$ ječmena, $\frac{1}{10}$ ovsa, $\frac{3}{10}$ ajde. Na tem ogonu se more še pustiti kos prostora za semensko ajdo. 2. Rž (žito). Tu ni treba gnojiti. Po končani žetvi se more ta kos njive dobro pognojiti in z furo t. j. z ržjo ali

turšičo za krmo ali pa z zmesjo iz graba, ajde, grahorice in ječmena kot z strneno setvijo posejati. 3. Osipavni ali stročji sadeži. Za prve se njiva za popolno, za druge le na pol gnoji ali celo nič. Za osipavne sadeže se jemljejo krompir, repa; za stročje grab, grahorica. 4. Jarina. Ječmen, oves ali jara rž. Njiva za osipavni sadež gnojena se ne gnoji več. Po stročjem sadežu, če se pred njim ni gnojilo, se daje polna gnojitev, drugače le pol. V jarino se seje deteljna trava in deloma čisto slovenska ali štajerska detelja. 5. Deteljna trava. Če je mogoče, se ji z gnojnico gnoji. 6. Deteljna trava. Če dobro raste, se more še leto dalje pustiti in šesterim prejšnjim še sedmo leto pridružiti.

Ta kolobar ali setvina vrstitev je vrejena po načelu sadežne preminjave in je posebno sposobna za prestop iz triletnega obdelovanja polja v sadežno preminjavo. Pri njem se jemlje ozir na posebnosti posameznih rastlin, pridela se obilno klaje ali krme in vprežno in ročno delo se lepo razdeli. Dober je ta kolobar tudi zato, ker se da tudi na razkosanih posestvih brez težave izvesti.

Pomoček, po katerem bi kmet leži dače plačeval, podaje mu umno svinjerejstvo. Znani slovenski domoljub g. dr. Ipavec (pri sv. Juriju na južni železnici objavil je v tej reči jako zanimive reči v nemškem „Landesbote“ v Gradcu. Blagorodni gospod veli, da je svinjerejstvo in njegovo umno zboljševanje neizmerno važno, ker svinj ne redi samo premožniši posestnik, ampak celó najrevniši kočljár si prizadeva, da ima v hlevu svojo „puco“. Iz tega pa sledi velika važnost delovanja, po katerem se svinjska plemena zboljšujejo, zlasti z pomočjo angleških merjascev. G. dr. Ipavec poroča o lastni 6letni skušnji ter pravi: 1) prasice rodivše se iz angleškega sufolškega merjasca in domače naše plemenjače so neznano rodovitne; prasice z domačim merjascem dajo redko kedaj 6—10 prasec, če pa dobijo angleškega sufolškega merjasca, pa dajo navadno po 8—14 prasec; to je velik napredek; 2) taki mešanci jako radi žrejo vsakojako svinjsko hrano; domači prasci pa so radi zbirljivi; 3) tudi so mešanci menje občutljivi za vnanje in vremenske premembe in ne zbolijo tako hitro in labko; 4) ovi mešanci rastejo čudno hitro in postanejo nenavadno težki. G. dr. Ipavec je imel 4 prešiče, koje je ob enem dal zvesto tehtati; 10mesečni prešič domačega plemena je tehtal pri istej postrežbi 36—56 kilo, med tem ko je jednako stari mešanec tehtal 90—120 kilo. Na dalje 22mesečni prešič domačega plemena 80—120 kilo in jednako stari mešanec 220—320 kilo. Dva druga posestnika sta g. poročniku na znanje dala jednako pomisleka vredne reči. Prvi mu je tožil, da je z domačim svinjskim plemenom jako nezadovoljen; kajti njegov prašic, 22 mesecev star, tehtal je samo 180 funtov, med tem ko je njegov sosed zaklal jednako starega mešanca, ki je imel

211 funtov. Drug posestnik se je pri g. dr. Ipavecu zahvalil, da mu je ta pomagal do angleškega svinjskega plemena. Kajt poprej je imel po 40 do 60 fl. dobička od svinjerejstva, sedaj pa 160 fl. ki vse njegove dače dvakrat pokrijejo. Skušajo dr. Ipaveca naj tedaj služijo v opravičenju sestavkov o svinjerejstvu, katere bo „Slov. Gospodar“ to leto svojim bralcem podajal. Začel bo takoj prihodajč.

Dobrovoljen nasvet čebelarjem. Po zimi izdelujejo kmetje razno orodje za prihodnjo spomlad in si tako mnogo penez prihranijo. Tako pletejo tudi čebelarji koše ali panje za svoje čebele. Vendar tukaj bi veliko boljše storili, ko bi se naši čebelarji hotli poprijeti izdelovanja premakljivih košev. Ako le ima jeden koš na izgled, lebko po njem vse druge sam naredi. Vsak zvedenec je že skušil, kako težavno je dva koša združiti; to se najleži zgodi z premakljivimi panji. Tudi čebelarstvo je pozornosti vreden oddelek kmetijstva in donaja lepe dohodke brez velikega truda, da mnogo veselja in dela kratek čas. Posnemajmo, Slovenci, tukaj druge narode! Prusi na primer nimajo resja, ne sejejo ajde, pa vendar so jako izvrstni čebelarji. V Ljubljani izhaja list za čebelarje; zove se „Slovenska Čebela“ in prinaša razne skušnje in sploh mnogih za čebelarje potrebnih poročil. Društveniki tamošnjega čebelarskega društva dobivajo tudi razno čebelarsko orodje po — polovični ceni. Bodi oboje vsem prijateljem njeznih in marljivih čebelic priporočeno! Franc Pišek, kmet.

Vinorejsko društvo v Mariboru je 16. dec. imelo za jedno z društveniki štajerske kmetijske družbe vzajemen shod in je pri tej priliki sprejelo za naše vinorejstvo velevažen sklep, ki se od besede do besede glasi: osnovali bodo se vinski sejmovi — v Mariboru dva, prvi meseca novembra, drugi pred binkoštni ali pred duhovim; vsak traja le jeden den, kolikor mogoče z malimi stroški in po blagu v steklenicah za pokušanje poslanem. Ta sklep je praktičen in bode veliko koristil, če se posreči vse djanski dognati tako, kakor je bilo v seji društva lepo sklenjeno. Bog daj srečo!

Licencije za spuščanje žrebecv se bodo kmetiskim in drugim posestnikom po posebnej komisiji delivale v Mariboru 15. januarja, v Celju 16., v Mozirju 17. in v Cmureku 19. januarja vselej ob 10. dopoldne!

Sejmovi na Štajerskem. 8. januarja v Šmarji; 11. jan. v Planini; 14. jan. pri sv. Filipu v Beračah.

Sejmovi na Koroškem. 8. jan. v Strassburgu; 13. jan. v Gmünd-u.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Obešenec, kamška mrtvašnica). 22. decembra so našli na Šobru v kamški fari starega moža, ki je celo sam

x neki koči bival od smrti svoje žene, ki je pred 2 letoma umrla, obešenega in sicer klečečega; vrv je imel pod pazduho in črez ramo, ne okoli vrata, kakor se navadno ljudje obešajo. Obešenec Kašpar Garb, 76 let stari tkalec, bil je resnično pobožen mož. Hodil je rad k službi božji in večkrat v letu k spovedi, kar je tudi storil nekaj dni pred svojo žalostno smrtjo. Najljubše delo mu je bilo sv. roženkranc moliti in vmes prepevati, če je tudi sam bil. Ko so dobri ljudje zapazili, da je mrtev, so našli na mizi denarno „toško“ brez denarja. V hlevu pa zastradano kravo, ki je še komaj dihala. Iz tega se sklepa, da je moral biti že kakih 5 dni mrtev. Nekteri mislijo na zločinstvo, drugi na nesrečo, gotovega se nič ne vé. Prinesejo ga v Kamco pa kam z njim? Mrtvašnice še zdaj ni, v hišo ga noče nihče vzeti. Zanesejo ga zopet kot zmrznjenega v požarno „uto“, ki še je od „Gamserškandala“ ostala sred Kamce. Tamkaj ga je „komisija“ preiskavala, in celo stare ženke začno godrnjati zavoljo slabega duha, ki se je razširjal sredi prebivalcev. Komisar se začne hudoovati ter pravi: „že dolgo je naloženo v Kamci mrtvašnico oskrbeti; to tirja celjska okrožna sodnija. Ako uje Kamčani ne oskrbijo, bo jo pa sodnija postavila z večjimi stroški.“ Gotovo je bilo pod Seidlom že 20 sej zavoljo mrtvašnice, a ta gospod se rajši živih loti, kakor mrtvih. V 21. seji se je zopet sklepalo, a kedaj se bo zidalo, nam ni znano. Pod tem zastopom že težko!?! Može zdaj je čas, da si izvolite moževe, kateri ne bodo samo čičali in „diktirali“! delali pa nič! Izgovarjajo se in pravijo: pokopališče bo predstavljeno, ker je zdajno premokro (bojijo se vode), zato nismo zidali mrtvašnice. Mrtvašnico pa že več let stavijo in pokopališče predstavljajo; pa vendar je še vse pri starem!

Iz Veržeja. (Šolstvo — nemškutarija) Naša učilnica nam ne zadostuje več pri velikih potrebah sedanjih dni in pa pri vedno rastočem številu otrok. Sosedni trg Ljutomer ima 7 učiteljskih, jako spretnih moči, a naš trg ima samo jednega učitelja. Tukaj bi trebalo 2 učiteljev in sicer pridnih, vrednih lepega imena. Upamo, da jih kedaj dobimo! — Naš trg v obče slovi kot vrlo naroden, kar je že večkrat svetu odločno pokazal. Tem bolj nezapopadljive so nekatere prikazni, ki se rodijo iz črne nemškutarije. Reč je namreč ta. Nove volitve za občinski zastop so pri nas dokončane. Izvoljeni so z nekaterimi spremembami tudi stari odborniki; vendar se že zdaj sluti, da pride županstvo v druge roke, ker je močno želeto, da ne dobimo še več častnih srenjčanov ali „ehrenpurgerjev“ iz nemčurske zmesi v Ljutomeru. Dosedanji naši srenjski očetje so namreč precej marljivo našemu narodnemu in čisto slovenskemu trgu volili in navešali takih nemčurskih „ehrenpurgerjev“. Kaki hasek bo trg iz tega imel, to nam drugim tržanom nikakor ni razvidno, pač pa mislimo, da se z tako nemškutarijo smešimo in v ne-